

Provincie Gelderland  
College van Gedeputeerde Staten  
Postbus 9090  
6800 GX ARNHEM

|                                                                                 |                                    |                                                                              |                                                                   |                                                     |
|---------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------|
| <b>Uw brief van</b><br>7 februari 2024<br><b>Onderwerp:</b><br>Vervolg Knoop 38 | <b>Uw kenmerk</b><br>2012 - 020480 | <b>Ons kenmerk</b><br>2022-012114<br><b>Behandeld door</b><br>J. van Leeuwen | <b>Datum</b><br>26 maart 2024<br><b>Telefoonnummer</b><br>14 0481 | <b>Verzonden d.d.</b><br><br><b>Bijlage(n)</b><br>2 |
|---------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------|

Geachte college,

Graag reageren wij op uw brief (gedateerd 7 februari 2024, eerst ontvangen op 21 februari 2024) inzake de beëindiging van het project Railterminal Gelderland.

#### *Voorafgaand*

Eerder al hadden het college en de raad van Overbetuwe gereageerd op uw voornemen tot beëindiging van het project. Immers, bij behandeling van uw 'consultatiebrief' in de Statenvergadering van 31 januari 2024, hebben wethouder W. Hol en raadslid L.Consoli namens B&W respectievelijk de gemeenteraad van Overbetuwe ingesproken bij Provinciale Staten. In de bijlagen vindt u de beide insprekteksten die u mag beschouwen als hier herhaald en ingelast.

#### *Inleiding*

Uit uw brief van 7 februari 2024 blijkt dat u geheel voorbijgaat aan hetgeen is ingesproken. In deze brief deelt u ons mee dat het provinciaal project tot aanleg van de Railterminal Gelderland (RTG) per direct is beëindigd. U beëindigt daarmee ook de samenwerking zoals die met de gemeente Overbetuwe is overeengekomen en ziet af van de aan de gemeente toekomende vergoedingen, met uitsluiting van een opgave van de kosten die op grond van een definitief subsidiebedrag nog zullen worden betaald.

Hoewel het in bestuurlijke verhoudingen ten aanzien van een dergelijk omvangrijk langjarig project naar onze mening geen pas geeft dat op een dergelijke wijze de samenwerking wordt beëindigd, trekt u in de brief ook een aantal conclusies die juridisch onjuist zijn.

In de kern komt de brief erop neer dat de provincie het standpunt inneemt dat zij niet langer gebonden is aan de afspraken zoals die zijn gemaakt aangaande het gebied rondom knooppunt 38. Dat standpunt is onjuist.

#### *Wat is overeengekomen?*

Partijen zijn in de overeenkomsten Knoop 38 en de Realisatieovereenkomst uitgegaan van een integrale ontwikkeling van het gebied rond Knoop 38. De komst van de RTG was daarvan slechts een onderdeel. De in de overeenkomst Knoop 38 aan geduide gebiedsmaatregelen hangen uitdrukkelijk samen met de integrale ontwikkeling van het gebied en niet (uitsluitend) met de komst van de RTG. Een en ander blijkt ook uit de considerans van de Overeenkomst Knoop 38 en de omschrijving van de gebiedsmaatregelen in de Gebiedsvisie Knoop 38. In de Overeenkomst Knoop 38 wordt uitdrukkelijk gewezen op de realisatie van bedrijventerreinen, windmolenparken, de aanleg van de Betuweroute en de voorziene verbreding van de A15. Vanwege de veelheid aan voorziene ontwikkelingen in het gebied is sprake van een unieke complexiteit, om welke reden is gekozen voor een integrale gebiedsopgave.

Dat geldt ook zonder de komst van de RTG. De gebiedsmaatregelen zijn blijkens de omschrijving daarvan in de Gebiedsvisie Knoop 38 onder meer bedoeld om alle verkeersstromen op een goede manier af te wikkelen. Die maatregelen zijn ook nu onverminderd wenselijk en noodzakelijk.

Zoals de u genoegzaam bekend, zijn partijen overeengekomen dat de provincie aan de gemeente een bedrag van € 4,5 miljoen beschikbaar stelt voor het realiseren van de gebiedsmaatregelen. Aanvankelijk gold die verplichting onder de opschortende voorwaarde dat provinciale staten dit bedrag beschikbaar stelden en (kort gezegd) nadat het provinciaal inpassingsplan voor de RTG onherroepelijk is geworden. Die voorwaarden zijn echter met het sluiten van het Addendum op de overeenkomst Knoop 38 komen te vervallen.

#### *Verschuldigdheid bijdragen*

Dat betekent dat de verplichting van de provincie om een bedrag van € 4,5 miljoen aan de gemeente ter beschikking te stellen nu onvoorwaardelijk is. Uw stelling dat er geen grondslag meer zou zijn voor de bijdragen aan de gebiedsmaatregelen is dus onjuist. U bent het betreffende bedrag reeds vanaf 26 april 2023 aan de gemeente Overbetuwe onvoorwaardelijk verschuldigd.

Daarnaast heeft de provincie blijkens artikel 8 van de Overeenkomst Knoop 38 een bedrag van € 2 miljoen - en later bij de begrotingsbehandeling ook een aanvullend bedrag van € 6 miljoen - gereserveerd als onderdeel van de financiering voor de reconstructie van afslag 38, in het bijzonder voor fietsvoorzieningen en hoogwaardig openbaar vervoer. Dit bedrag zal blijkens het Addendum door de provincie beschikbaar gesteld worden als overeenstemming is bereikt over de reconstructie en de dekking van de kosten daarvoor. Gelet op het bepaalde in artikel 8 van de Overeenkomst Knoop 38 zal de provincie met de gemeente in overleg moeten treden teneinde overeenstemming te bereiken over de reconstructie van de afslag 38 en de dekking van de kosten daarvoor.

Uw stelling dat deze bijdrage heroverwogen kan worden bij het beoordelen bij de subsidieaanvragen die de gemeente Nijmegen namens de gemeente Overbetuwe bij u heeft ingediend, is dus in strijd met de gemaakte afspraken.

Voor zover de provincie heeft beoogd om de Overeenkomst Knoop 38 en/of de Realisatieovereenkomst (tussentijds) te beëindigen, geldt dat dat geen doel heeft getroffen. In de overeenkomsten ontbreken grondslagen om tot een tussentijdse beëindiging te komen. Een ontbinding van de Overeenkomst Knoop 38 was op grond van artikel 10 lid 1 van die overeenkomst slechts mogelijk tot het moment van het onherroepelijk worden van het Inpassingsplan. Dat Inpassingsplan is al lange tijd onherroepelijk. De mogelijkheid om de overeenkomst na het onherroepelijk worden van het inpassingsplan nog te ontbinden is - nota bene op voorstel van de Provincie - bij het Addendum vervallen. Ook de Realisatieovereenkomst bepaalt in artikel 22 lid 2 uitdrukkelijk dat die overeenkomst niet tussentijds opzegbaar is. Bovendien ontbreekt ook de wettelijke grondslag om tot een beëindiging van de overeenkomst(en) te komen.

Voor het geval de provincie meent dat sprake is van omstandigheden die van dien aard zijn dat naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid ongewijzigde instandhouding van de Overeenkomst Knoop 38 niet mag worden verwacht, verwijst de gemeente naar hetgeen is bepaald in artikel 12 van de Overeenkomst Knoop 38. Op grond van die bepaling dient de provincie in dat geval met de gemeente in overleg te treden. Partijen zullen in dat geval zo nodig komen tot vaststelling van nieuwe dan wel gewijzigde afspraken, die zoveel mogelijk bij de inhoud en intentie van de overeenkomst aansluiten. Wijzigingen van en aanvullingen op de overeenkomst zijn bovendien slechts mogelijk voor zover deze schriftelijk zijn overeengekomen en door beide partijen zijn goedgekeurd door middel van ondertekeningen. Een eenzijdige onttrekking aan danwel wijziging van de afspraken - zoals de provincie klaarblijkelijk voorstaat - is niet mogelijk.

#### *Hoe nu verder?*

Het vorenstaande brengt met zich mee dat wij als gemeente Overbetuwe in de eerste plaats onverkort aanspraak maken op nakoming van hetgeen met uw is overeengekomen, in het bijzonder ten aanzien van de bijdragen voor gebiedsmaatregelen binnen Knoop 38. Vanzelfsprekend betekent het feit dat de realisatie van de RTG geen doorgang vindt dat er sprake is van een nieuwe situatie.

In de tweede plaats betekent het vorenstaande dat u zich niet kan onttrekken aan het inhoudelijke gesprek met de gemeente Overbetuwe (en de andere stakeholders) over de voor het gebied Knoop 38 noodzakelijke opgaven en maatregelen.

Naar aanleiding van deze nieuwe situatie heeft de gemeente Overbetuwe een gesprek georganiseerd met de provincie. Op 29 februari jl. heeft dit gesprek plaatsgevonden met ons collegelid wethouder Wijnte Hol, met de ambtelijke ondersteuning van de domeinmanager Fysiek namens de gemeente Overbetuwe en gedeputeerde Helga Witjes, met ambtelijke ondersteuning de afdelingsmanager Uitvoering Werken namens de provincie Gelderland.

Wij zien dit gesprek als een opmaat om - met in achtneming van deze brief - in gezamenlijkheid tot een goede en werkbare oplossing te komen als het gaat om:

- de gezamenlijke overeengekomen verantwoordelijkheid voor de maatregelen in het betreffende gebied de reeds toegekende bedragen,
- de voldoening van de overeengekomen vergoedingen, te vermeerderen met de wettelijke rente voor zover betaling niet tijdig heeft plaatsgevonden.
- onze aanspraken in het kader van de realisatie van de toegangsweg zodat ten aanzien daarvan een definitief subsidiebesluit kan worden genomen.

Wij zien in dit verband graag een uitnodiging voor overleg tegemoet.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders,  
de gemeentesecretaris,                      de burgemeester,

P.J.E. Breukers

R.P. Hoytink-Roubos

In afschrift aan:

Provincie Gelderland, Provinciale Staten, Postbus 9090, 6800 GX ARNHEM, Algemeen Bestuur van de Groene Metropoolregio, de 'Opgave Productieve Regio' van de Groene Metropoolregio.

## **BIJLAGE A: Inspraaktekst Raad Overbetuwe Statenvergadering 31/1/2024**

Geachte leden van de Provinciale Staten,

Het zal u wellicht niet verbazen dat ik vandaag als raadslid van de gemeente Overbetuwe hier ben om in te spreken over het onderwerp dat u straks gaat behandelen, namelijk de toekomst van de Rail Terminal Gelderland, en veel meer eigenlijk. Ik ben de fractievoorzitter van het CDA Overbetuwe, maar ik mag namens alle 8 raadsfracties van de gemeenteraad van Overbetuwe spreken.

Omwille van de tijd zal ik nu niet in inhoudelijke details treden, maar u heeft al een brief vanuit een aantal raadsfracties van de raad van Overbetuwe ontvangen. Ik onderschrijf de inhoud daarvan volledig, die brief mag u beschouwen als een 'onderlegger' voor mijn betoog.

Ik heb 3 'take home' boodschappen - of oproepen - voor u. Ten eerste: het RTG was, is en blijft een onzalig plan. Geen sluitend business case, onaanvaardbare consequenties voor omwonenden qua overlast, enz. enz. Afijn: u weet dit allemaal al. We zijn daarom bij dat GS nu u consulteert om dit onzalige plan definitief stop te zetten. Veel te laat uiteraard. We gaan er van uit dat het alternatief dat in de Statenbrief gesuggereerd wordt om het project alsnog door te laten gaan door de gemaakte afspraken aan te passen geen gehoor bij u vindt.

Ten tweede: in de Statenbrief wordt al voorgesorteerd om een ander mogelijk doel voor de RTG locatie, namelijk als alternatief voor emplacement Arnhem Oost, om woningbouw mogelijk te maken. Dat de gemeente Overbetuwe tot nu toe op geen enkele manier - niet bestuurlijk, niet politiek, niet maatschappelijk - betrokken is geweest bij de gesprekken over deze mogelijkheid zegt genoeg - ik verwijs wederom naar de brief die u ontvangen heeft - maar daar wil ik niet op ingaan. Het mag duidelijk zijn dat woningbouw mogelijk maken in dit tijdsgewricht een cruciale prioriteit is. Echter: het mag niet zo zijn dat zo'n cruciale ontwikkeling wordt ingezet zonder de gemeente Overbetuwe actief en proactief en preventief bij te betrekken. De beeldvorming van een niet meedenkende gemeente die niet open zou staan voor realistische en op de menselijke maat ingestoken oplossingen is pertinent onjuist. Onze oproep is dan ook: maak gebruik van ons!

Ten derde, in het verlengde van het vorige punt. Een groot deel van de openbare en publieke discussie heeft zich tot nu toe op de realisatie van het RTG toegespitst, en deels met goede redenen. Echter: veel meer staat op het spel. De herinrichting van afslag 38 is en blijft absoluut noodzakelijk. De verknoping van de realisatie van het RTG met de beschikbaarheid van een bijdrage aan gebiedsmaatregelen en de herinrichting van afslag 38 geeft ons inziens een onjuiste weergave van de situatie, een weergave die geen recht doet aan de bestaande knelpunten. Knelpunten die lang niet alleen de gemeente Overbetuwe en haar inwoners raken! Wij - en wij in dit geval en in ieder geval zijn alle politieke en bestuurlijke lagen van landelijk naar lokaal - zijn samen medeverantwoordelijk voor het realiseren van maatregelen die echt toekomstbestendig zijn, dat wil zeggen: met oog voor de menselijke maat en voor echte duurzaamheid. Daarom vragen wij u met klem om de bijdrage voor gebiedsmaatregelen en herinrichting afslag 38 niet te laten vervallen. Ook hier geldt: maak gebruik van ons!

Voorzitter, ik sluit af. Soms moet het schuren of botsen of knallen voordat een echte samenwerking tot stand komt. Dit moment is wat ons betreft aangebroken, maar samenwerking moet van 2 kanten komen. We staan ervoor open, dat wil zeggen: we staan klaar om samen met u als volwaardige gesprekspartner het beste voor onze inwoners te realiseren. Maak gebruik van ons!

Ik dank u voor uw aandacht.

Luca Consoli, fractievoorzitter CDA Overbetuwe

Ard op de Weegh, fractievoorzitter Burgerbelangen Overbetuwe

Mariël de Vries, fractievoorzitter D66 Overbetuwe

Hanneke Bruinsma, fractievoorzitter GL Overbetuwe

Elbert Elbers, fractievoorzitter PvdA Overbetuwe

Peter de Waard, fractievoorzitter VVD Overbetuwe

Ans Huisman, fractievoorzitter Gemeentebelangen Overbetuwe

Gerdien Maaijen, fractievoorzitter CU Overbetuwe

## **BIJLAGE B: Inspraaktekst B&W Overbetuwe Statenvergadering 31/1/2024**

Geachte Leden van de Provinciale Staten.

Ik wil u allereerst bedanken voor deze mogelijkheid om in te spreken bij een zeer belangrijk onderwerp, namelijk het voornemen tot het beëindigen van het project RTG. Uw vergadering zal vandaag een standpunt innemen waaraan gevolgen hangen die van groot belang zijn voor de inwoners van de direct betrokken gemeenten van de Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen. Mijn naam is Wijnte Hol wethouder van de gemeente Overbetuwe en portefeuillehouder RTG en afslag 38. Verder ben ik lid van het Bestuurlijk Opgave Team Verbonden Regio van de GMR.

Het RTG kent een lange geschiedenis met een nauwe samenwerking met uw provinciebestuur. In deze samenwerking heeft het soms geschuurd omdat de gemeente Overbetuwe en de provincie van inzicht verschillen over de nut en noodzaak van de Railterminal. Dat mag zolang er wordt samengewerkt op basis van gelijkwaardigheid, goede afspraken en met respect voor elkaars standpunten, ook als deze verschillen. Ik wil echt benadrukken dat de samenwerking met uw provincie op vele opgaven constructief en prettig is. Ook bij het proces RTG zijn er wel degelijk dingen goed gegaan zoals bijvoorbeeld de 4 mln bijdrage aan de gezamenlijke landschappelijke gebiedsvisie en de totale mobiliteitsbijdrage van 8 mln aan afslag 38. Kortom, het gemeentebestuur voelt zich altijd welkom in het provinciehuis!

Daarom wil ik, bij hoge uitzondering, namens het gemeentebestuur van Overbetuwe uw vergadering een advies geven die zij kunnen betrekken in haar afweging om te komen tot een zorgvuldig standpunt. Dat zal ik doen aan de hand van de volgende 3 punten;

1. Behoud de gereserveerde provinciale middelen van 8 mln voor de noodzakelijke herinrichting van afslag 38 om te voorkomen dat het project mogelijk financieel onhaalbaar wordt voor Nijmegen en Overbetuwe. Als deze herinrichting niet doorgaat, zal de bereikbaarheid en verkeersveiligheid van het middengebied tussen Arnhem en Nijmegen verder verslechteren. Ook de duurzame mobiliteitsopgaven zoals het Veluwe Waalpad kunnen dan niet gerealiseerd worden. Omdat mobiliteit en infrastructuur randvoorwaardelijk is, wordt de woonopgave in de regio niet gehaald, zoals vastgelegd in de woondeal en het regioarrangement "Meer Landschap meer stad" Voor alle helderheid, dat zijn beide coproducties van uw provincie en regiogemeenten in de GMR. Ik wil u in deze wijzen op de brief van de GMR en dit punt breng ik ook in namens de gemeente Nijmegen.
2. Behoud de gereserveerde middelen van 4 mln voor landschapsversterking van het gebied rond de locatie RTG omdat er een grote samenhang is met de opgave vanuit het Groen-Blauwe Raamwerk en uitvoering geeft aan de regionale opgaves om te kunnen groeien in balans en de brede welvaart wordt versterkt.
3. Overbetuwe wil graag haar verantwoordelijkheid nemen voor de regionale opgaven voor wonen. Wij zien daarvoor mogelijkheden mits Overbetuwe gelijkwaardig en actief wordt betrokken in het onderzoek en vervolgproces naar de mogelijke verplaatsing van het emplacement Arnhem-Oost naar de locatie RTG. Gezien de regionale belangen vraagt dit ook een duidelijke rol van de GMR in het ruimtelijke gebiedsproces. Vanzelfsprekend vraagt dit om een goed en zorgvuldig participatieproces in samenwerking met alle stakeholders en omwonenden.

Ik sluit af met een kleine gedachte van Toon Hermans: "grote gebeurtenissen hangen vaak af van 2 hele kleine woordjes; Ja of nee". Ik roep u op om in dit geval 2 maal unaniem en volmondig ja te zeggen:

Ja, tegen het definitief beëindigen van het project RTG en;

Ja, om de middelen en locatie in te zetten voor de regionale opgaves van de GMR en hopelijk scherpt u dat laatste nog aan in de voorliggende motie.

Dank voor uw aandacht en ik wens u veel wijsheid met het nemen van een zorgvuldig besluit.

W.H. Hol namens gemeente Overbetuwe